

LUND UNIVERSITY

Risbräsma - nu i Norden

Sundberg, Sebastian; Tyler, Torbjörn

Published in:
Daphne

2017

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Sundberg, S., & Tyler, T. (2017). Risbräsma - nu i Norden. *Daphne*, 28, 13-15.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Risbräsma – nu i Norden

SEBASTIAN SUNDBERG OCH TORBJÖRN TYLER

DEN 6 JULI 2017, efter lite ärenden på stan, stannade jag [SS] till för att kolla ogräsfloran vid några stora planteringskär av cement (1 × 1 m, avsedda för någon vedartad växt som sedan länge var död...) på trottoaren vid det pampiga Vasahuset, Börjegatan 6 i Luthagen i Uppsalas nordvästra stadskärna. I tre av kärnen noterade jag sammanlagt ca 35 plantor av en liten, upp till decimeterhög, bräsma som närmast liknade skogsbräsma *Cardamine flexuosa* genom sina rikt bladiga stammar och utspärrade skidor. Plantorna avvek dock från karakteristiska exemplar av den arten genom att vara lågväxta och förgrenade samt genom att ha små kronblad (1–2 mm långa). I övrigt fanns det gott om våtarv *Stellaria media* samt några skott av kärddunört *Epilobium palustre* i kärnen.

Jag lade ut observationen på Facebook-gruppen Los Adventivos och fick svar från TT att det finns några östasiatiska bräsmor som har börjat dyka upp i Europa och att han gärna ville titta närmare på belägg. Jag samlade därför in några exemplar, pressade och skickade.

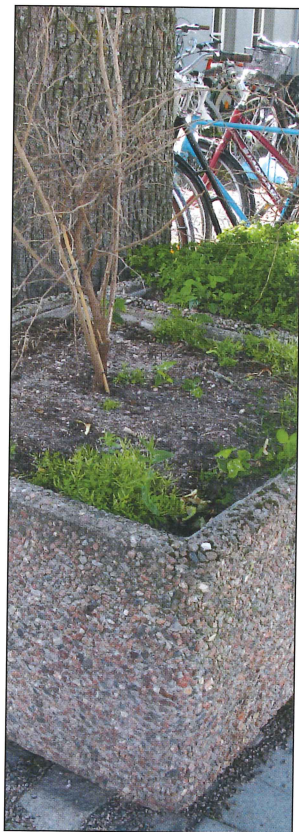
Den 7 september svarade TT att han är övertygad om att det rör sig om den östasiatiska *Cardamine occulta*¹, som har helt kala blad, saknar bladrosett och har mycket korta fruktskaft. Fyndet är såvitt känt det första bekräftade i Norden. I slutet av september fanns det ännu några blommande plantor samt fullt av groddplantor i ett av kärnen.

Uppkomst och spridning

Arten har haft flera olika epitet, bland annat "Asian *Cardamine flexuosa*" och *Cardamine hamiltonii*, men påvisades av Lihová m.fl. (2006) vara genetiskt och cytologiskt (genom dubbelt så många kromosomer) distinkt från skogsbräsma, medan Marhold m.fl. (2016) övertygande visade att *C. occulta* är det rätta namnet på denna art. Vi föreslår det svenska namnet *risbräsma* med syftning på artens förmodade ursprung.

Arten tros ha uppstått i risfält i Ostasien genom hybridisering mellan bäckbräsma *C. amara*, strandbräsma *C. parviflora* och en ännu okänd bräsma, följt av kromosomtalsförändringar. Skogsbräsma har för övrigt uppstått på likartat sätt ur hybrider mellan bäckbräsma och bergbräsma *C. hirsuta* (Mandáková m.fl. 2014).

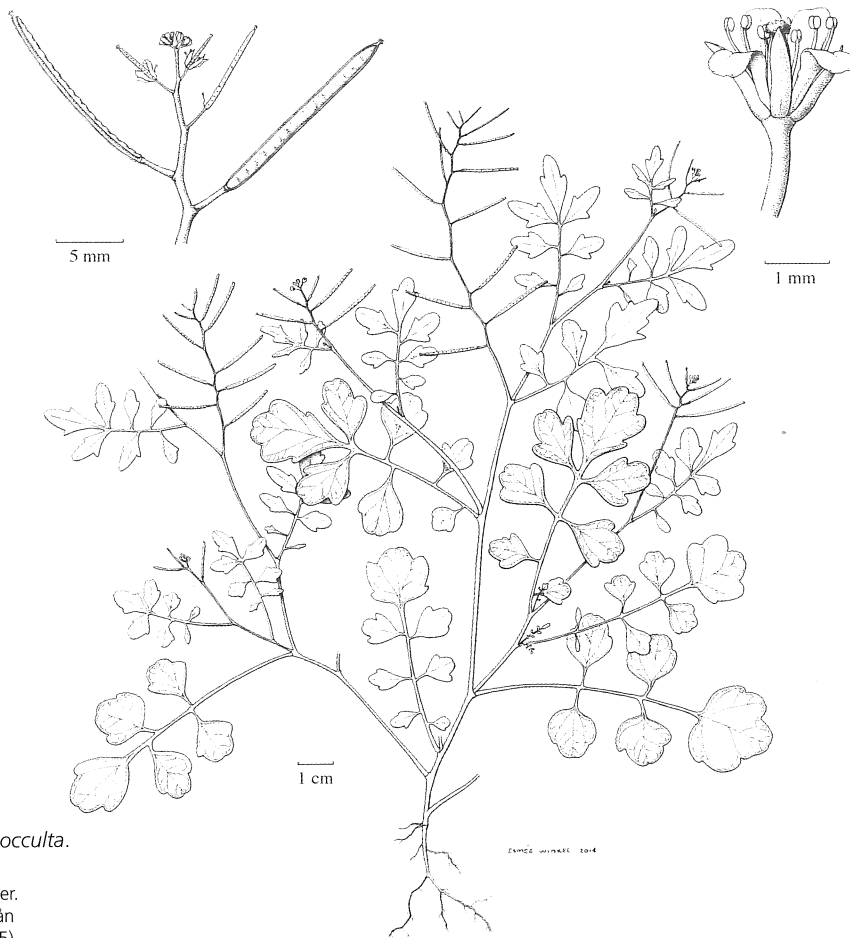
Cardamine occulta har spridits till Nord- och Centralamerika samt Australien. Arten dök först upp i Europa 1993 i Alicante i Spanien (fyndet artbestämt först 2007). Därefter har den hittats i Italien (förstafynd 2003); Tyskland (2004); Belgien, Schweiz och Österrike (2007); Nederländerna (2009); samt Frankrike, Grekland och Slovakien (2014; Marhold m.fl. 2016). Spridningen verkar ha skett genom att arten har följt med som fripassagerare i krukväxtjord eller med ris *Oryza sativa*. De flesta fynd rör förekomster i krukor, rabatter (gärna

Risbräsma *Cardamine occulta* i planteringskär i Luthagen, Uppsala 6 juli 2017.

FOTO: SEBASTIAN SUNDBERG

¹ Det spännande artepitetet *occulta* torde härröra från att arten har varit dold inom *C. flexuosa*.

Risbräsma, *Cardamine occulta*.

Tecknad av ESMÉE WINKEL,
 Naturalis Biodiversity Center.
 Återgiven med tillstånd från
 Dirkse & Zonnenveld (2015).

Håll koll!

Håll utkik efter bräsmor i krukor och rabatter, det är inte osannolikt att *C. occulta* finns här och där, och att flera tidigare ogräsfynd av "skogsbräsma" faktiskt rör denna art.

För att identifiera arten och särskilja den från likartade bräsmor kan denna nyckel vara till hjälp (översatt och bearbetad från Dirkse m.fl. 2015):

1. Basal bladrosett saknas; blad ovan helt kala;
 fruktskaft 2–6 mm långa **risbräsma *C. occulta***
- Bladrosett i regel välutvecklad; blad på ovansidan med ±
 glest spridda hår; de längsta fruktskaften 5–16 mm långa **2**
- 2 Stjälk nedtill oftast kal, knappast sicksackböjd;
 blomskäft 1,7–3,0 mm långa; ståndare 4–5 **bergbräsma *C. hirsuta***
- Stjälk nedtill oftast finhårig, uppåt ofta tydligt
 sicksackböjd; blomskäft 2,6–7,0 mm långa;
 de flesta blommor med 6 ståndare **skogsbräsma *C. flexuosa***

Risbräsma *Cardamine occulta* i planteringskärl i Luthagen, Uppsala 6 juli 2017.

FOTO: SEBASTIAN SUNDBERG

bevattnade), vägkanter, i utrymmen mellan gatstenar samt i risfält, men kring Bodensjön, som delas av Tyskland, Schweiz och Österrike, har arten etablerat sig på finsedimentstränder runt sjön och uppträder invasivt med potential att tränga ut inhemska, lågvuxna arter (Marhold m.fl. 2016).

Det är lite kul att Ostasien "kontrar" med en egen ogräsbräsma, då den ursprungligen europeiska bergbräsman idag finns spridd som ogräs över stora delar av världen, inklusive i Ostasien. Vid ett besök i Changchun i Jilin-provinsen, nordöstra Kina, i augusti 2017 fann och fotograferade jag [SS] plantor i en funkia-rabatt vars karaktärer överensstämde väl med plantorna av *Cardamine occulta* i Uppsala.

Referenser

- Dirkse, G.M., Zonneveld, B.J.M. & Duistermaat, L.H. 2015. *Cardamine hamiltonii* G.Don – Aziatische veldkers (Brassicaceae) in Nederland. *Gorteria* 37: 64–70.
- Lihová, J., Marhold, K., Kudoh, H. & Koch, M.A. 2006. Worldwide phylogeny and biogeography of *Cardamine flexuosa* (Brassicaceae) and its relatives. *American Journal of Botany* 93: 1206–1221. doi: 10.3732/ajb.93.8.1206
- Mandáková, T., Marhold, K. & Lysak, M.A. 2014. The widespread crucifer species *Cardamine flexuosa* is an allotetraploid with a conserved subgenomic structure. *New Phytologist* 201: 982–992. doi: 10.1111/nph.12567
- Marhold, K., Šlenker, M., Kudoh, H. & Zozomová-Lihová, J. 2016. *Cardamine occulta*, the correct species name for invasive Asian plants previously classified as *C. flexuosa*, and its occurrence in Europe. *PhytoKeys* 62: 57–72. doi: 10.3897/phytokeys.62.7865

Kontakt

Sebastian Sundberg
sebastian.sundberg@slu.se
Torbjörn Tyler
torbjorn.tyler@biol.lu.se